

Ett helhetsperspektiv gällande vinterväghållning behövs för att minska dess negativa samhällspåverkan

Vinterväghållning är till för att vägarna ska vara farbara och säkra att färdas på. Vid bristande vinterväghållning på gång- och cykelvägar brister säkerheten på vägarna, tillgängligheten minskar och allt fler väljer bilen istället för mer gång eller cykeln. Det finns därmed kostnader att spara vid förbättrad vinterväghållning.

Vanligen vinterväghålls vägar genom att snöröja med hjälp av maskiner och halkbekämpas med sand eller salt. Ett annat sätt att vinterväghålla vägar är genom markvärme. Markvärme värmer upp marken så att snön smälter när den faller på den varma marken. Uppvärmningen sker genom rörslingor med varmt vatten eller elkablar. Markvärmens styrs för markvärmesystemet ej ska vara på hela tiden och därmed minska driftskostnaderna.

Orsaker till bristande vinterväghållning vid vanlig vinterväghållning är bland annat hinder på vägen som leder till att maskiner inte ska ta sig fram, opålitlig väderinformation som leder till att vinterväghållningsåtgärderna börjar för sent, och mänsklig påverkan som kan leda till att vinterväghållningen varierar i olika delar av en stad. För markvärme är orsaker till bristande vinterväghållning låga utetemperaturer vilket leder till att markvärmesystemet fungerar sämre, ojämn värmefördelning på grund av ojämnt avstånd mellan rörslingorna eller elkablarna och svårigheter att styra markvärmesystemet.

Bristande vinterväghållning leder till att fler faller. Under vintern sker dubbelt så många fallolyckor jämfört med resten av året. Även tillgängligheten minskar på grund av att tillgänglighetsåtgärder, som pollare och ledstråk, ej vinterväghålls på ett tillfredsställande sätt. Fler väljer också bort att gå eller cykla på vintern på grund av dåligt vinterväghållna vägar.

I studien "Samhällspåverkan vid konventionell vinterväghållning och markvärme" studeras ett fall på Clemenstorget i Lund där kostnaderna för vanlig vinterväghållning, markvärme och fallolyckor har beräknats. För fallet är de årliga kostnaderna för vanlig vinterväghållning och markvärme ungefär lika, 30 kr/m². Markvärme kostar mycket att anlägga, cirka 1000 kr/m². Kostnaderna för fallolyckor, minskad tillgänglighet och ett mindre hållbart samhälle är svåra att beräkna. I studien beräknas endast kostnader för fallolyckor som uppgår till 900 kr/m² årligen. En stor faktor som spelar för kostnaden är antalet fallolyckor på vägen och kostnaden för en fallolycka som är svåra att uppskatta.

Utifrån miljömålen begränsad klimatpåverkan, frisk luft, grundvatten av god kvalitet och god bebyggd miljö är markvärme att föredra före konventionell vinterväghållning. Konventionell vinterväghållning påverkar miljön negativt genom växtgasutsläpp och buller från maskiner, markföroreningar och förhöjd salthalt i grundvatten och brunnar från halkbekämpningen. Markvärmens påverkan på miljön kommer främst från produktionen av bränsle. Ju renare produktion, desto mindre påverkan på miljön.

Markvärme är att föredra utifrån ett miljöperspektiv, medans vanlig vinterväghållning är billigare. I ett helhetsperspektiv finns det pengar att spara vid bättre vinterväghållning, genom minskade fallolyckor, bättre tillgänglighet och att fler väljer att gå eller cykla.